

מסורת הש"ס

(א) מעשרות פ"א מ"ח, (ב) ס"א ל"ג, (ג) יבמות פ"ו דף קכז, בבבית לו. טו., (ד) [פ"ג מ"ג], (ה) ז"ל והענבים ואחרי כפת שנילם בזמי פירות ועשיוי הוכשר, (ו) כש"ל וע"י מהרש"א,

**תורה אור השלם**

1 אשר אני אֶחָדָה לעיני ראו ולא יך כְּלוּ בליתי בחק: איוב יז כז

**הגהות הב"ח**

(א) תוס' ד"ה כנילה וכו' הטיפה ראשון. הוכשר האויל ואוכל וכו' ברש המלניע. כיצ דף לא בדר"ה אי לענין ע"ש: (ב) ד"ה דכ"ע וכו' דא"כ מ"ט: (ג) ד"ה ו' יומנו וכו' אפי' סתמא כנכנסים ובעשוקות למימין:

**גליון הש"ס**

נב' שלקות לגופן מותר לביטוי. ע"י לעיל דף עג ע"כ מוס' ד"ה וזכרן לע"ס:

**הגהות הגר"א**

[א] נב' משקה הבא לאוכל לאו אכל הוא. כיצ גינסת האזנים אכל הוא. ע"י רשבי"א וכו' ירכי רי"ף ע"ש:

**מוסף תוספות**

א. פירש דכל שהוא מקבל טומאה מן התורה. מוס' פסחים ג': ד"ה לאתמ. ג. מתכשר, ומיד, מוס' פסחים ג': ד"ה לאתמ. ג. כל השאר. מוס' פסחים ג': ד"ה לאתמ. ו. [ד] ומשקן מובלע בלע"י. מוס' פסחים ג': ד"ה לאתמ. ו. מה לי אם הולך לאיבוד או שאני הולך לאיבוד הוא, מה בין שבא לאוכל הוי הוא נאכל ואני מכשיר. יטע"א. ו. משום דרובן למשקין וחלקן בשסוחטן היל בדיקת זיתים וענבים. טע"א. ו. ומדחיישי' דלאא אתא משמע דאי אתי לידו סחיטה הו"ל מלאכה דאורייתא ואע"פ שאין המישרה מנופה. ח' ה"ה. [ז] בבבשים. מוס' טע"א. ט. למימיהו. י"ט. ו. דהא [ב]סחיטת זיתים וענבים בין לקדרה בין לקערה למימיהו הוא צריך וא"ר יוחנן שהסוחט כבשים ושלקות למימיהו כסוחט זיתים וענבים וחיוב חטאת. י"ט. יא. [ז]ועל כרחין דוקא לתוך הקערה איירי. מוס' טע"א. י"ב. ובהא איירי נמי ר' יוחנן. מוס' טע"א.

**רבינו חננאל**

א"ר ירמיה כתנאי, המחלק בענבים לא הוכשר, פ"י מחלק, משפטים פעמים שמתמצה בין משקין ומחליקין בו, ולפיכך אמר ר' יהודה הוכשר שכך משקה גמור הוא, ות"ק אמר משקה הבא לאוכל הוא וכאוכל הוא חשוב ואינו מכשר. ובא רב הונא ופירש כי התנאין בין לקדרה ובין לקערה למימיהו הוא צריך, וא"ר יוחנן שהסוחט כבשים ושלקות למימיהו, כסוחט זיתים וענבים וחיוב חטאת. ומתוך אילו הדברים מתברר שאין הלה לא כשמואל ולא כרב שאומרים סוחט

**כנילה מכוונת טהור**.

משנה היא במסכת טהרות<sup>[א]</sup> ומפרש זה כהדיל וכלכל שלא יגע במשקה שאינו נוגע אלא באוכל ומיון ככנילה מכוונת הוא לבי כחיט טיפה קמיימת חסר ליה מכנילה ואין האוכל אע"פ שהוא טמא מטמא המשקה שאין אוכל מטמא אחרים כפחות מכנילה

אבל אם היה נוגע במשקה איטמי ליה משקה מטיפה ראשונה שהמשקה מקבל טומאה בכל שהוא וה"נ תני זה כהדיל יותר מכנילה טמא שכיון שילאה טיפה ראשונה נטמאה ככנילה. וטמא מת דווקא נקט שאינו מטמא בהיסט וה"ה לטמא שרץ וכל טמאי מגע וטמא מת לרבותא נקט דהוי אב הטומאה משום דקמי' סיפא אבל זכ שסוחט זיתים וענבים אפי' גרגיר יחידי טמא שכיון שילאה טיפה ראשונה נטמא המשקה כמשא הוצ: ואי אמרס כו'. דקס"ד אפי' סוחט לתוך הקדרה: **כסנאי**. משקה הבא לאוכל אכל הוא לו משקה הוא: **המחליק בענבים**. נחמוס המחליק פני ככרותיו בענבים שסוחט המשקה על הככר: **הוכשר**. האוכל ה'ענבים הוכשרו: **כבא**. לזכר אוכל כגון שסחטן לשם הפת: **ה"ג דכ"ע משקה הבא לאוכל לאו אכל הוא**. אלא משקה הוא והיינו טעמא דמ"ד לא הוכשר שמתחילה נסחט לדעתא דלזיל לאיבוד שהואו שואבו ושורפו: **המפלט בויסוס**. כלזי"ר כדי שיהיו רכיין: **הוכשר**. דניחא ליה כמשאח דטייף עלייהו שמתוך כך הם מרבים טעם: **לסופסן כמלת**. שמתוך שהן קשין אין המלח נדבק בהן ומפלטם לרכיין במצוח מעט: **לא הוכשר**. דלא מוכן למשקה דהדיו דלעקור: **לידע אם הגיעו זיפיו למסוק**. כר"ך הוא לראות אם שומנו נוח ללאת מיהו המשקה אויל לאיבוד: **הני סנאי**. דמפלט ודאי במשקה העומד לאיבוד פליגי כדאמרי' אבל תנאי דמחליק לאו בעומד לאיבוד פליגי דלאו לאיבוד אלו שהרי ללכתא האוכל נמנו והרי מתלכחו אלא במשקה העומד ללכתו לאוכל קא מיפלגי דא"כ משקה הבא לאוכל משקה הוא ה"מ היכא דקא שריף ליה א"כ שטר היה ריפתא דמורת משקה עבד אבל ללכתו פליגי: **ודג לזירו**. סחיטת דג להוציא זירו לאו משקה הוא אלא אוכלין: **כנשין**. ירק חי כבוש ציין וחומץ: **לגופו**. אם לאכול הכבשים סוחטן ממשקה הף עליהן והנכלל בהן מותר לנחילה דלא מפרק הוא הואיל ולא למשקה הוא לריץ: **פטור**. שאין זה מפרק שאין המשקה הזה יוצא מן הכבשים של גזל כמותו אבל אסור אטו זיתים וענבים: **שלקות**. אפילו למימיהו לאו משקה נינהו אלא אוכל: **למימיון פטור אבל אסור**. והא שלקות דומיא דדג לזירו הוא הוא שרי ליה שמואל לכתמילה: **עיני ראו ולא זה**. הא דבעינא למימר לך דמשמיה דרב איתמר: **סוחטין כנשין**. ולא מפליג צין לגופן צין למימיהו ושרי לכתמילה וקשיא לכולסו דליכא בהו דשרי כנשין למימיהו לכתמילה: **דבר סריק**. כלומר אסרה תורה מללכה ודריכת זיתים וענבים הוא דהוא מללכה אבל שאר דריכות לאו אורחיהו כהי ולא מללכה נינהו: לעדות

**וכן תני רבי מנשה דבר תורה**
א"ר יוחנן אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד<sup>[א]</sup> הו"אין עד מפי עד כשר

## חבית פרק שנים ועשרים שבת

## קמה

**בביצה** מכוונת טהור. פ"י בקונטרס שאע"פ שהאוכל טמא אינו מטמא את המשקה שאין אוכל מטמא כפחות מכנילה והאי טעמא לא ניחא אלא למ"ד בפרק כל שעה (פסחים דף לג. וסס) משקים מייפקד פקידו אבל למ"ד החס מייבלע בליעי טמאים המשקין

מאלהין כיון שנגע באוכל<sup>[א]</sup> ונמשני החס דבמתני' מיירי בענבים שלא הוכשרו לאיתמ מחכשרי לבי כחיט להו וכי כחיט להו צליר שעוריה והשתא לפי' רש"י<sup>א</sup> מה צרך מיד כשיילאה הטיפה ראשונה<sup>ב</sup> (ה) נטמאה<sup>ג</sup> הואיל ואוכל מקבל טומאה בכל שהוא<sup>ד</sup> ומה שהקשה ר"ת לפירו' פ"י לעיל בריש המלניע (דף סא.). **רב"ע** משקה הבא **אויבא** **אויבא** **אויבא** הוא. לא מצינן למימר דכ"ע אוכל הוא (ו) א"כ"כ מ"ט דמ"ד הוכשר: **אם** הגיעו זיתיו לםסוק כו'. מה שקשה ליה לרב חנמן דמפרש צפ"ק (דף פ. ב) דגורו ללזור כטריסה משום דפעמים שאדם הולך כו'. שם פירשתי (בדה"י גוזרני):

**כבשים** שסחטן **לגופן** מותר **למימיהו** **פטור אבל אסור**. רב לטעמיה דאמר לקמן דבר תורה אינו חייב אלא על דריכת זיתים וענבים<sup>א</sup> ולפירוש הקונטרס דה"י משום דאתי המשקה מעלמא קשה לרבי אמאי גזרו להדוקי אודרא אפומא דשישא כסלהי תולין (לעיל דף קמא). שמה יסחוט<sup>ב</sup> הא אפילו כחיט ליכא איסור דאורייתא מיהו י"ל דהתם כבא דקאמר לה וס"ל כו' יוחנן דמחייב חטאת<sup>ג</sup>: **ורבי** יוחנן אמר אחד בבשין ואחד לשלקות **לגופן** מותר **למימיהו** **חייב חטאת**. וצדג לזירו נמי הוה מחייב ר' יוחנן חטאת לתוך הקערה דדג לזירו מדמינן לשלקות ככולה שמעמיה דפריך דמשמואל דשלקות אהיהא דדג לזירו ופי' ר"ח דהלכה כו' יוחנן דקיי"ל כוותיה לגבי רב ושמואל ושמעין ממילתא דר"י שאסור לטחוט כבשים ושלקות למימיהו ואם סחט מיד חטאת ולא הפריש כסמיהו<sup>א</sup> ציון קרייה לנער<sup>ב</sup> אלא הכל אסור<sup>ג</sup> מתוך אלו דברים מתזכר שאין הלכה לא כשמואל ולא כרב שאמרו סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה ויש שענמדיין דצרי רב ושמואל ציו"ט מדדייק רב חסדא מדצרי שמואל כן ואין לנו להדורי אפריכי ולחפוקי שמעמא מדוכמיהא אלא ודאי שצבת קלאמרי רב ושמואל ואין הלכה כמותן לא כצבת ולא ציו"ט ע"כ פי' ר"ח ומה שדקדק מדלא מפליג ר' יוחנן משמע דמיירי אפילו לתוך הקדרה אין זה דיוק דהא רב ושמואל נמי אסרי סתמא ככבשים<sup>א</sup> למימיהו ואע"כ<sup>ב</sup> דשרי לטחוט כהדיל לא למצו"ש, ואחד כבשים ואחד שלקות לגופן, אבל לא למצו"ש, ואחד כבשים ואחד שלקות לגופן, אבל למימיהו לא יסחוט, ואם סוחט נעשה כמי שסחט זיתים וענבים וחיוב חטאת. ולא הפריש בחטותן למימיהו בין קדרה לקערה אלא הכל אסור, דהא סחיטת זיתים וענבים וחיוב חטאת. בין לקדרה ובין לקערה למימיהו הוא צריך, וא"ר יוחנן שהסוחט כבשים ושלקות למימיהו, כסוחט זיתים וענבים וחיוב חטאת. ומתוך אילו הדברים מתברר שאין הלה לא כשמואל ולא כרב שאומרים סוחט

אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה. ויש שמעמיד דברי (רבינו) רב ושמואל ביו"ט, מדדיויק רב חסדא דברי שמואל ואמר מדברי רבינו נלמד חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה כדי לקיים דבריהם ליהות חלכה. ואין דבריהם נכונים שאפילו ביו"ט כל אילו אסורין. ולענין בפיו מן הבהמה ביו"ט אסור וכ"ש לחלוב, כרגסיטין בסוף פרק חרש [שנשא] פקחת אבא שאל אומר גוהנין היינו שויןקין מן בהמה טהורה ביו"ט. ואקשנין עליה הויי דמי אי דאיכא כבה אפילו בשבת שרי, אי דליכא סכנה אפילו ביו"ט אסור. ומפרקינן לא צריכא דאית בה צערא (וסברא) [וסברן] מפרק כלאחר יד הוא, שבת דאיסור סקילה הוא גזור רבנן, יום טוב דאיסור לאו לא גזור רבנן. הנה אפילו לינן ביו"ט לא היתיר אלא מקום שיש צער, כ"ש לחלוב במקום שאין צער שודאי אסור. ואין לנו להדורי אפריכי ולאפוקי שמעמא מרובחא, אלא דאי זה שאומר סוחט אדם לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה בשבת אמור, ושאמר רב חסדא ביו"ט הוא, ואין הלה כמותם לא בשבת ולא ביו"ט, וכך קיבלנו מרבותינו. והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריכת זיתים וענבים **אלא**

עין משפט
נר מצוה

טו א מיי פ"ח מהלכות טומאה אובלין ה"י:
בז ב טו"ע"ע אר"ח סומן שזן סעף ח:

י א מיי פ"ח מהלכות שבת ה"י ופכ"א ה"י ג סמג גירושין הל"ט סמג עשין כ טור שו"ע אה"ע סומן ח סעף ג:

**לעזי רש"י**

בלעז"ר. לפצוע.

**מוסף רש"י**

טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהור. ודמיוק מילתא במסכת טהרות וכלכל שלא יגע במשקה טהור וכלכל שלא כפשוטו לנן שאין מטמאין שאין כאן מטמא משקה אלא חונן שנגע בכו הטמא קורט לנן בידים, שהוא לא סוחר אלא משאל משקה וכשהמשקין נגעין בזמן כבד חסר שיעור כנילה, ויומר מכנילה כל דכו קמי' החס כהדיל טמא שכיון שילא טפה ראשונה נטמאת הטיפה ככנילה, שעדיין היה באוכל כנילה, אע"כ. לזין משקה הנכלל באוכל מקבל טומאה עמו ששלים הוא את שיעורו, דדכותיה מן החס טובא ובמנחות (נד.) נמי מיימי לה בגמרא כנילה אובלין שסחיטו כמחה ותמעטו טהורין וכן כוית חלב וליטנו ויומר, חור ויטיון כנשמים טמאין טמאין וחיובין לעיון משום פגול ויומר וחלבו, ואפי"י דנשמים הנכללין בחסו לאו חלב נינהו, דלי כחיט להו ופשי מיימיהו כוית חלב פטור, אפילו היי כל מיה דכנוהו נינהו משלמי לשעוריה, וטמא מת דוקא נקט שאינו מטמא ביסוק, ודאי וטמא שרץ וכל טומאת מגע, ויבא דטלוהו נקט, אבל רב שמעמא ביסוק שסחט אפילו גרגיר יחידי מן החס דמטמא אפילו כפשוטי כלי עץ, דכיון דליתא טיפה ראשונה ונטבל הנין והביטוי נטמא משקן של טמא כמשא, דמשקה מקבל טומאה בכל שהיו ושכחו ונמנו למימי תמערבי טמא כטהור והכל טמא (פסחים גז).

**רב נסים גאון**

ואין עד מפי עד כשר

**רבינו חננאל** (המשך)

אמרו כותבין חירורן טעמא דר' יוחנן דהילכתא כותבין, דקיי"ל כל הוכא דפליגי רב ושמואל ור' יוחנן הלכה כו' ויוחנן, ולפיכך מדרקוקין דבריו להעמיד הלכה על בוריה. ר' יוחנן מתריך לטעמיה וסוחטין כבשים בשבת לצורך השבת. אבל לא למצו"ש, ואחד כבשים ואחד שלקות לגופן, אבל למימיהו לא יסחוט, ואם סוחט נעשה כמי שסחט זיתים וענבים וחיוב חטאת. ולא הפריש בחטותן למימיהו בין קדרה לקערה אלא הכל אסור, דהא סחיטת זיתים וענבים וחיוב חטאת. בין לקדרה ובין לקערה למימיהו הוא צריך, וא"ר יוחנן שהסוחט כבשים ושלקות למימיהו, כסוחט זיתים וענבים וחיוב חטאת. ומתוך אילו הדברים מתברר שאין הלה לא כשמואל ולא כרב שאומרים סוחט

אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה. ויש שמעמיד דברי (רבינו) רב ושמואל ביו"ט, מדדיויק רב חסדא דברי שמואל ואמר מדברי רבינו נלמד חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה כדי לקיים דבריהם ליהות חלכה. ואין דבריהם נכונים שאפילו ביו"ט כל אילו אסורין. ולענין בפיו מן הבהמה ביו"ט אסור וכ"ש לחלוב, כרגסיטין בסוף פרק חרש [שנשא] פקחת אבא שאל אומר גוהנין היינו שויןקין מן בהמה טהורה ביו"ט. ואקשנין עליה הויי דמי אי דאיכא כבה אפילו בשבת שרי, אי דליכא סכנה אפילו ביו"ט אסור. ומפרקינן לא צריכא דאית בה צערא (וסברא) [וסברן] מפרק כלאחר יד הוא, שבת דאיסור סקילה הוא גזור רבנן, יום טוב דאיסור לאו לא גזור רבנן. הנה אפילו לינן ביו"ט לא היתיר אלא מקום שיש צער, כ"ש לחלוב במקום שאין צער שודאי אסור. ואין לנו להדורי אפריכי ולאפוקי שמעמא מרובחא, אלא דאי זה שאומר סוחט אדם לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה בשבת אמור, ושאמר רב חסדא ביו"ט הוא, ואין הלה כמותם לא בשבת ולא ביו"ט, וכך קיבלנו מרבותינו. והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריכת זיתים וענבים